

FNs Sikkerhedsråd Resolution 1325 (2000)

kvinder fred & sikkerhed

Kvinderådet

Niels Hemmingsensgade 10, 2. sal
Postboks 1069
1008 København K
Telefon 33 12 80 87
Fax 33 12 67 40
Mail: kvr@kvinderaad.dk
www.kvinderaadet.dk

Introduktion ved Kvinderådet
Resolutionstekst oversat til dansk for Kvinderådet

Kvinder, fred & sikkerhed

FNs Sikkerhedsråd Resolution 1325 (2000)

Den 31. oktober 2000 vedtog FN's Sikkerhedsråd enstemmigt resolution 1325 om kvinder, fred og sikkerhed. Med 1325 tog Sikkerhedsrådet for første gang fat i væbnede konflikters uforholdsmæssigt store og særegne virkning på kvinder. Rådet erkendte, at kvinders bidrag til konfliktforebyggelse, fredsbevarelse, konfliktløsning og fredsopbygning er undervurderede og uudnyttede, og det understregede betydningen af, at kvinder anerkendes og benyttes som aktive, lige og fuldgældige parter i fred og sikkerhed.

Forud for vedtagelsen gik en lang proces, hvori en række NGO'er var indblandet. Arbejdsgruppen om Kvinder, Fred og Sikkerhed spiller stadig en vigtig rolle i arbejdet med at føre resolutionen ud i livet. Af arbejdsgruppens medlemmer er to repræsenteret i Danmark: WILPF (Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed) fra kernegruppen og Amnesty International, der er tilknyttet den.

FNs Generalsekretær Kofi Annan sagde i en tale til FN's Sikkerhedsråd i oktober 2000: **”I fastslog, at det kræver kvinders lige deltagelse i alle beslutningsprocesser at beholde og fremme fred. Jeg står her i dag for at bede jer gøre alt, hvad der står i jeres magt for at omsætte disse ord til handling; at hjælpe med at sikre at kvinder og piger i konfliktsituationer beskyttes; at de der under konflikter øver vold mod kvinder dømmes; og at kvinder gøres i stand til at indtage deres retmæssige og lige position, hvor der tages beslutninger om fred og sikkerhed.”** (Kvinderådets oversættelse)

Fire år efter vedtagelsen står det dog desværre klart, at resolutionens meget generelle formuleringer gør det vanskeligt at fastholde nationale og internationale myndigheder på implementeringen af den. Det er en af de store udfordringer for alle, der arbejder med kvinder, fred og sikkerhed.

I en rapport til FN's Sikkerhedsråd i oktober 2004 vedgik Generalsekretær Kofi Annan også, at der er lang vej til intentionerne i resolution 1325 er indfriet – kvinder indgår sta-

dig i meget ringe grad i fredsforhandlinger og post konflikt genopbygning, kønspektivet indarbejdes stadig ikke systematisk i planlægning, implementering og rapportering fra freds og sikkerheds arbejdet, det internationale samfunds ageren i forhold til vold mod kvinder under krig og konflikt er utilstrækkelig, og endelig påpeges det, at der stadig er for få kvinder i de fredsskabende missioner specielt på de overordnede poster. Sikkerhedsrådet bad derefter Generalsekretæren om til næste Generalforsamling i oktober 2005 at udarbejde en handlingsplan og tidsramme for det videre arbejde med at nå målene i resolution 1325.

Det er Kvinderådets håb, at Danmark med sæde i FN's Sikkerhedsråd fra 1. januar 2005 vil påtage sig en aktiv rolle som en af de nationer, der kontinuerligt arbejder for at resolution 1325 omsættes til handling, så kvinder i konflikt og krigshærgede dele af verden ikke kun optræder i rollen som ofre, men også får muligheden for at træde ind i aktørernes verden. Det er vigtigt, at verden får et indtryk af kvinder som aktive bidragsydere i de fredsskabende initiativer og ikke kun som passive ofre for verdens krige og konflikter.

FNs Sikkerhedsråd Resolution 1325 (2000)

Tiltrådt af FN's Sikkerhedsråd på dets 4213. møde, den 31. oktober 2000

Sikkerhedsrådet, som erindrer om sine resolutioner nr. 1261 (1999) af 25. august 1999, nr. 1265 (1999) af 17. september 1999, nr. 1296 (2000) af 19. april 2000 og nr. 1314 (2000) af 11. august 2000, herunder formandens bemærkninger hertil, og som ligeledes erindrer om formandens udtalelse til pressen i anledning af De forenede Nationers Dag for Kvinders rettigheder og International Fred (Den internationale Kvindedag) af 8. marts 2000 (S/C/6816),

ligeledes erindrer om de tilsagn, der er indeholdt i Beijing Deklarationen og Handlingsplanen (A/52/231) og i slutdokumentet fra FN's Generalforsamlings 23. særlige samling med titlen "Kvinder 2000: Ligestilling, udvikling og fred i det 21. århundrede" (A/S-23/10/Rev.1), i særdeleshed dem, der angår kvinder og væbnet konflikt,

noterer sig FN-pagtens formål og principper og Sikkerhedsrådets grundlæggende ansvar ifølge pagten for opretholdelse af international fred og sikkerhed, er bekymret over, at civilbefolkningen, især kvinder og børn, udgør langt størsteparten af ofrene for væbnede konflikter, herunder som flygtninge og internt fordrevne personer, og at kombattanter og andre bevæbnede personer i stigende grad målretter deres angreb imod disse, og anerkender, hvorledes dette påvirker mulighederne for varig fred og forsoning i negativ retning.

genbekræfter, at **kvinder** spiller en vigtig rolle i forbindelse med forebyggelse og løsning af konflikter og i forbindelse med fredsskabelse, og understreger vigtigheden af, at **kvinder** deltagere på lige fod og fuldt ud i alle forsøg på at opretholde og fremme fred og sikkerhed, samtidig med at deres rolle i beslutningsprocessen styrkes, når det drejer sig om forebyggelse og løsning af konflikter,

genbekræfter også behovet for, at de internationale humanitære og menneskerettighedslove, som beskytter **kvinders og pigers** rettigheder under og efter konflikter gennemføres fuldt ud, understreger, at alle parter må sikre, at mine-rydning og oplæring af befolkningen i at undgå miner tager hensyn til **kvinders og pigers** specielle behov,

anerkender, at der er et påtrængende behov for at integrere et kønsperspektiv i fredsbevarende operationer, og i denne forbindelse noterer sig the Windhoek Declaration and the Namibia Plan of Action on Mainstreaming a

Gender Perspective in Multidimensional Peace Support Operations (S/2000/693),

anerkender også vigtigheden af den anbefaling, som er indeholdt i formandens udtalelse til pressen af 8. marts 2000, angående specialiseret uddannelse af alt fredsbevarende personel i **kvinders og børns** beskyttelse, specielle behov og rettigheder under konflikter,

anerkender at en forståelse af, hvorledes væbnede konflikter indvirker på **kvinder og piger**, effektive institutionelle foranstaltninger, som kan sikre dem beskyttelse, og fuld deltagelse i fredsprocessen kan bidrage afgørende til at opretholde og fremme international fred og sikkerhed,

noterer sig, at der er behov for at underbygge oplysninger om, hvordan væbnede konflikter indvirker på kvinder og piger,

1 indtrængende anmoder medlemsstaterne om at sørge for en større repræsentation af **kvinder** på alle beslutningsniveauer i nationale, regionale og internationale institutioner og mekanismer, der har til formål at forebygge, styre og løse konflikter;

2 tilskynder Generalsekretæren til at gennemføre sin strategiske handlingsplan (A/49/587), som kræver, at flere **kvinder** deltagere på de forskellige niveauer af beslutningsprocessen i forbindelse med konfliktløsning og fredsprocesser;

3 indtrængende anmoder Generalsekretæren om at udnævne flere **kvinder** til specielle repræsentanter og udsendinge, som kan tage sig af vigtige opgaver i hans sted, og i denne forbindelse opfordrer medlemsstaterne til at præsentere kandidater for Generalsekretæren, som kan indgå i en regelmæssig opdateret og centraliseret tjenesteliste;

4 yderligere indtrængende anmoder Generalsekretæren om at søge at udvide **kvinders** rolle og indsats i forbindelse med FN's praktiske operationer, og især som militære observatører, civilt politi og menneskerettigheds- og humanitære medarbejdere;

5 udtrykker sin villighed til at inkorporere et kønsperspektiv i de fredsbevarende operationer, og indtrængende anmoder Generalsekretæren om at sikre, at de praktiske operationer indeholder en kønskomponent, hvor dette skønnes relevant.

6 anmoder Generalsekretæren om at forsyne medlemsstaterne med retningslinier og materiale til brug for undervisning i, hvordan man beskytter **kvinder** og tager hensyn til deres rettigheder og særlige behov, og vigtigheden af at involvere **kvinder** i alle fredsbevarende og fredsskabende foranstaltninger, opfordrer medlemsstaterne til at inkorporere disse elementer, samt oplæring i, hvordan man beskytter sig mod HIV/AIDS, i deres nationale træningsprogrammer for militære og civile politifolk før deres udsendelse, og yderligere anmoder Generalsekretæren om at sikre, at det civile personel, som deltager i fredsbevarende operationer, gennemgår lignende træning;

7 indtrængende anmoder medlemsstaterne om at øge deres frivillige økonomiske, rådgivningsmæssige og logistiske støtte til de indsatser, der gøres, for at fremme opmærksomheden overfor kønsaspektet, herunder dem, der udføres af de relevante fonde og programmer, bl.a. FN's Udviklingsfond for Kvinder, og FN's Børnefond og gennem De forenede Nationers Højkommissariat for Flygtninge og andre relevante organisationer;

8 opfordrer alle involverede parter til at anlægge et kønsperspektiv, når de forhandler og gennemfører fredsftaler, herunder bl.a. (a) **kvinders og pigers** specielle behov, når de hjemsendes og forflyttes, og deres behov for resocialisering, reintegration og reorganisering i tiden efter konflikten; (b) foranstaltninger, som støtter lokale **kvinders** fredsinitiativer og traditionelle fremgangsmåder i forbindelse med konfliktløsning, og som involverer **kvinder** i alle fredsftalernes implementeringsmekanismer; (c) foranstaltninger, som sikrer beskyttelse af og respekt for **kvinders og pigers** rettigheder, specielt i forbindelse med forfatningen, valgsystemet, politiet og domstolene;

9 opfordrer alle deltagere i væbnede konflikter til fuldt ud at respektere folkerettens bestemmelser angående beskyttelse af **kvinder og piger** og disses rettigheder, specielt når der er tale om civilpersoner, og i særdeleshed de forpligtelser, som fremgår af Genevekonventionen af 1949 og Tillægsprotokollerne af 1977, Flygtningekonventionen af 1951 og den tilhørende Protokol af 1967, Konventionen om afskaffelse af alle former for diskrimination

imod **kvinder** af 1979 og den tilhørende Frivillige Protokol af 1999 og FN's Børnekonvention af 1989 og de to tilhørende Frivillige Protokoller af 25. maj 2000, og til at notere sig de relevante bestemmelser i Rom Statutten for den Internationale Straffedomstol;

10 opfordrer alle deltagere i væbnede konflikter til at tage særlige forholdsregler for at beskytte **kvinder og piger** mod kønsbestemt vold, især voldtægt og andre former for seksuelt misbrug, og alle andre former for vold i forbindelse med væbnede konflikter;

11 understreger, at det er medlemsstaternes ansvar, at forbrydelser ikke længere forbliver ustraffet, og at de har ansvar for at retsforfølge de ansvarlige i tilfælde af folkedrab, forbrydelser mod menneskeheden og krigsforbrydelse, herunder seksuel og anden vold mod **kvinder og piger**, og fremhæver i denne sammenhæng, at det er vigtigt, at man søger at hindre, at disse forbrydelser dækkes af amnestibestemmelser;

12 opfordrer alle deltagere i væbnede konflikter til at respektere flygtningeøjeres og andre opholdssteder for flygtninges civile og humanitære karakter og til at tage hensyn til **kvinders og pigers** specielle behov, også ved udformningen af disse steder, og tilbagekalder sin resolution nr. 1208 (1998) af 19. november 1998 og nr. 1296 (2000) af 19. april 2000;

13 tilskynder alle, som er involveret i planlægningen af afvæbning, hjemsendelse og reintegration af tidligere kombattanter, til at tage hensyn til mænds og **kvinders** forskellige behov i denne sammenhæng, herunder også at tage hensyn til personer, som er afhængige af disse;

14 genbekræfter at det, i tilfælde af at man vedtager forholdsregler under artikel 41 i FN-pagten, er villigt til at tage eventuelle følgevirkninger for civilbefolkningen i betragtning, især når det drejer sig om **kvinder og piger**, med henblik på at overveje passende humanitære undtagelser;

15 udtrykker, at det er villigt til at sikre, at missioner udført i Sikkerhedsrådets regi tager hensyn til kønsforskelle og **kvinders** rettigheder, bl.a. i samråd med lokale og internationale kvindegrupper;

16 anmoder Generalsekretæren om at gennemføre en undersøgelse af, hvordan væbnede konflikter påvirker **kvinder og piger**, hvilken rolle **kvinder** spiller i forbindelse med fredsskabelse, og hvordan kønsaspektet indvirker på fredsprocesser og konfliktløsning, og anmoder ham yderligere om at fremlægge en rapport for Sikkerhedsrådet om resultatet af denne undersøgelse og stille den til rådighed for alle FN's medlemsstater;

17 anmoder Generalsekretæren om, hvor det er hensigtsmæssigt, at redegøre i sin rapport til Sikkerhedsrådet for i hvor høj grad, der foregår en integrering af kønsaspektet i forbindelse med fredsbevarende operationer samt alle andre aspekter, der berører **kvinder og piger**;

18 beslutter fortsat at ville informeres om denne sag.

Mere information

om resolutionen og emnet i øvrigt kan bl.a. findes på følgende hjemmesider:

www.peacewomen.dk WILPFs (Kvindernes Internationale Liga for Fred og Frihed) hjemmeside med speciel fokus på 1325. Mange dokumenter og oplysninger om 1325 samt resolutionen oversat til mere end 60 sprog (opdateres løbende med nyoversættelser). Også informationer om NGO arbejdsgruppen vedr. kvinder, fred og sikkerhed. WILPFs danske sektion har hjemmesiden www.kvindexfredsliga.dk

www.womenwarpeace.org. er en stor portal under UNIFEM (United Nations Development Fund for Women), hvor man f.eks. kan klikke sig ind på verdens forskellige konflikter og læse om konflikternes konsekvenser for kvinder, menneskerettighedsovertrædelser, kvinders fredsskabende aktiviteter samt FN systemets indsats. Endvidere indeholder siden bl.a. en værktøjskasse til undervisning samt brug ved møder og konferencer.

Kvinderådet er Danmarks største kvindeorganisation med mere end 50 medlemsorganisationer, der på forskellig vis arbejder med ligestilling og kvinders rettigheder. Vi arbejder både i nationalt, europæisk og internationalt/FN regi. Læs mere om Kvinderådet på www.kvindexraadet.dk

Denne folder kan bestilles gratis ved henvendelse til Kvinderådet.